

ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
: กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

นางนิภารัตน์ จำสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ภาควิชาศึกษามหาบัณฑิตและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-704-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

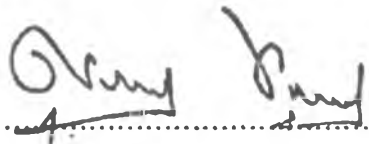
**KNOWLEDGE AND RISK BEHAVIOR OF DRUGS
AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS : A CASE STUDY OF
SUPHAN BURI PROVINCE**

Mrs. NIPARAT CHAMSOMBOON

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1997
ISBN 974-637-704-3**

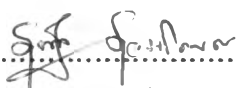
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย:
 กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
โดย นางนิภารัตน์ น้าสมบูรณ์
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณาคม

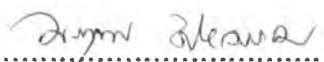
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหัศจรรย์

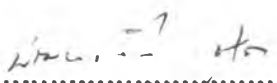

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณาคม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร ชัยวรรณ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัฒนาวดี ชูโค)

นิพนธ์ นำสมบูรณ์ : ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย : กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี (Knowledge and Risk Behavior of Drugs
Among High School Students : A Case Study of Suphan Buri Province)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.สุนันทา สุวรรณโณดม, 130 หน้า. ISBN 974-637-704-3

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อ ยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชายหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน และวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง ใน จังหวัดสุพรรณบุรี รวมเป็นจำนวนของนักเรียนทั้งสิ้น 590 คน การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลกระทำโดย การออกแบบสอบถามโดยผู้วิจัยในประเด็นที่เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา ทั้งนี้ได้อาศัยแนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางศึกษา และได้มีการทดสอบแบบสอบถามในกลุ่มนักเรียนมัธยมที่ไม่ใช่เป็น กลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะนำไปดำเนินการขั้นต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือวิธีการวิเคราะห์การจำแนกหมู่

ผลการศึกษาน่าสนใจซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้คือ ได้พบว่าส่วนใหญ่หรือเกือบ ทั้งหมดของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีความรู้ ความเข้าใจในอันตรายและพิษภัยของยาเสพติดที่มีต่อ สุขภาพเป็นอย่างดี รวมทั้งทราบถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน และจาก แนวโน้มของข้อมูลชี้แนะให้เห็นว่าความรู้ในเรื่องยาเสพติดและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่า ทางตรงหรือทางอ้อมของนักเรียนกลุ่มนี้จะได้มาจากครอบครัว โรงเรียน และสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ผลจากการวิเคราะห์การจำแนกหมู่เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระและตัวแปร ตาม ปรากฏว่าเพศ การศึกษาของมารดา รายได้ของนักเรียน และลักษณะของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มี ผล ทำให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียน ในขณะที่ปัจจัยในเรื่องเพศ อายุ การศึกษาของมารดา รายได้ครอบครัว กลุ่มเพื่อน อาชีพของบิดา และลักษณะการพักอาศัย ที่มีต่อความ แตกต่างในพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C730382 : MAJOR DEMOGRAPHY
KEY WORD: STUDENTS/KNOWLEDGE/RISK BEHAVIOR/DRUGS

NIPARAT CHAMSOMBOON: KNOWLEDGE AND RISK BEHAVIOR OF
DRUGS AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS: A CASE STUDY OF SUPHAN
BURI PROVINCE. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. SUNANTA
SUWANNODOM. 130 PP. ISBN 974-637-704-3

This study was to investigate the relationship between the demographic social-economic and environmental characteristics of high school students and their knowledge of drugs as well as the risk behavior inherent to it. The sample was taken from 590 high school students both in secondary and occupational schools of both sexes in Suphan Buri Province. Data were collected by using the questionnaire forms which were constructed after the research reviewed the related documents and research papers on drugs covering the content that served the research objectives. Various concepts and theories were taken to be the guideline of this study and the pre-test questionnaire are also conducted. The statistical method used to analyze the data was technique of multiple classification analysis.

The interesting finding emerging from information on knowledge of drugs use and their risk behavior of this sample group was the fact that, the majority of students of both sexes had quite good understanding the very wrong dangerous health hazards of drug usage and the unacceptable behavior pertaining to it. Trend data suggest that direct and indirect knowledge of drugs among high school students are drawn from home, school and all media such as radios, televisions, newspapers and the likes.

By using the multiple classification analysis technique which aimed at the results of such statistical analysis discovering the relationship between the set of independent variables and two dependent variables, confirmed that sex, mother's education, income of students and type of community had relationship with the knowledge of students while sex, age, peer groups, family's income, father's occupation, type of residence, and mother's education had statistical correlation with the risk behavior of students.

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา..... ประชากรศาสตร์.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิติศ..... *Unsa Unya*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *S.P. Sunanta*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณโณคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ หลักการวิเคราะห์วิจัย ชี้แนะแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนแก้ไขการใช้ถ้อยคำ ในการเขียนให้ถูกต้อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาวดี ชูโต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร ชโยวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ รวมทั้งสละเวลาอันมีค่าในการตรวจแก้ไข การวิเคราะห์วิจัย กราบขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันประชากรศาสตร์ และภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้และอบรมสั่งสอนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โรงเรียนวิเศษชัยชาญคันติวิทยาภูมิ โรงเรียนสงวนหญิงสุพรรณบุรี โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี กรมสามัญศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิทยานิพนธ์ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณศิริวรรณ ศิริบุญ ที่ได้ให้คำแนะนำและความรู้ทางด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คุณชัชวิทย์ วรสูต ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำและอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คุณกนกรัตน์ ค่องวงษ์ ที่ได้ช่วยประสานงาน ในการสอบวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ ของสถาบันประชากรศาสตร์ทุกท่าน และพี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิตประชากรศาสตร์ที่ได้ให้กำลังใจมาตลอดระหว่างที่ศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณน้า และคุณป้า เป็นอย่างสูงที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวนามข้างต้น ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือและสามารถทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

นิภารัตน์ ฉ่ำสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้าที่
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	4
	แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
	กรอบแนวคิด.....	32
	สมมติฐาน.....	33
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	35
2	ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	36
	ประชากรที่ศึกษา.....	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	นิยามศัพท์.....	42
	การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	44
	ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	44
	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมกับ ความรู้เรื่องยาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด โดยการหาค่าสหสัมพันธ์.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้าที่
3	ปัจจัยที่มีผลกับความรู้เรื่องยาเสพติด.....60
	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมกับ ความรู้เรื่องยาเสพติดด้วยการวิเคราะห์จำแนกหมู่.....60
4	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมกับ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดด้วยการวิเคราะห์จำแนกหมู่.....73
5	สรุปและข้อเสนอแนะ.....87
	สรุปผลการศึกษา.....87
	ข้อเสนอแนะ.....96
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	109
ประวัติผู้เขียน.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้าที่
1	แสดงขนาดตัวอย่างของนักเรียนแยกตามขนาดโรงเรียนและชั้นเรียน.....36
2	แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นประชากรในการศึกษา.....37
3	ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม.....49
4	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนความรู้เรื่องฮาเสพติด.....52
5	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อฮาเสพติด.....53
6	การหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อฮาเสพติด.....59
7	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม กับความรู้เรื่องฮาเสพติด โดยการวิเคราะห์จำแนกหมู่.....69
8	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร สังคม และสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรม เสี่ยงต่อฮาเสพติด โดยการวิเคราะห์จำแนกหมู่.....82
9	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เรื่องฮาเสพติด.....94
10	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อฮาเสพติด.....95

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้าที่
1 กรอบแนวคิด	32